

Licheert fia István 1301 előtt adta el Miklós ispán fia Moys mesternek, aki 1301-ben testvére, Miklós mester leányának hozományaként odaadta Gergely bán fiának, Istvánnak. — Kabol (Kovil) mellett feküdt, ahol a XVIII. században *Berladin* ~ *Belladin* psz. volt. (Cs. II. 143; Iványi I. 21, II. 37.)

Batkaj ld. Futak.

Becse(j) Chron. Saec. XIV. 1091-re: in locum, qui dicitur *Bechey* (SRH. I. 412); 1238/377: v-m... *Bechey!* a castro *Bachiensi!* exemptam, ... portum *Bechey!* super Ticiam (Pozs. k. o. lt. Capsa Cruc. II. 1. 2!, F. IV/1. 109); 1338/439: viam magnam, qua itur a Budrugh in *Beche* (A. III. 481); *1332—7/Pp. Reg: Jo. (sac.) de *Boche* (Vat. I/1. 179); 1338—40/Pp. Reg: Jo. (sac.) de Bosac (Uo. 415).

Fontos tiszai átkelőhely. 1091-ben Kapolcs kun vezér pusztító serege Tokaj felől jöve itt kelt át a Tiszán, azzal a szándékkal, hogy az Aldunánál elhagyja az országot. Bácsi várbirtok volt, amelyet már 1238 előtt elnyertek az ispotályos keresztések, 1238-ban pedig megkapták hozzá a Tisza itteni révjét, azzal a kiváltsággal, hogy más szomszédos révek, melyeket [III.] Béla király uralkodása után létesítettek, megszüntetendők. 1338-ban mint egy nagy út végpontját említik. A pápai tizedlajstromban — ha Boche és Bosac alatt Becsét kell értenünk — olyan nagy összeggel szerepel, ami fejlett mezővárosi szintre mutat. Papja az 1332—37-es évekre összesen 20 fertót fizet; 1338—40-ben pótlólag a 6 évre 28 bánit ad. — Ma város Titeltől É-ra; Lip: opp. *Becse* (Ó-vel *Rác*-) h., *Altbetsche* g.; Hnt. 26: *Óbecse*, J. *Stari Bečej*; INM. 51: *Bečej*. (Cs. II. 143; Iványi IV. 94.) — A vele szemközt, a Tisza bal partján levő Becsej várost ld. Torontál vm.

Bekény, Szolga- é. n. [1193—6]/216 és 218/Pp. Reg: S. Nicolai et S. Marie de *Sulgabekin* ~ *Fulgabekim* eccl-s cum t-is et pertinentiis (Theiner I. 10; Stud. Slav. 1959. 32, 47); 1318/325: Paul. et Philipus f-i Anth-i ac Jac. f. Mathie de *Bekun* (Dl. 1931, A. I. 485).

A Sz. Miklós egyházat és Sz. Mária egyházat Szolgabekény faluban tartozékaival együtt a szávaszentdemeteri görög monostor birtokolta, majd 1193 és 1196 között III. Béla a monostorral együtt a jeruzsálemi Sz. Theodosius lavrának adta. 1318-ban a Bekényi nemesek megkapják rokonaiktól [Sajkás-]Szentiván felét. — 1769-i térképen *Ober-Bekyn* és *Unter-Bekyn* hn. Szentiván és Temerin között. (OL. Kam. tk. 106. sz.)

Békéskereke 1321/336: p-es seu t-s Chorug, *Bekuskerequi!* et Dal, in C-u Bach. (Dl. 2320!, A. II. 211).

Gerech!-i Gothárd özvegye Csöröggel és Dállal együtt átadja vejének, [a torontáli] Tarhosi Miklósnak. — 1410-ben *Kerek* Dállal, Csöröggel és Verőfénnel együtt szerepel (Dl. 9661, Zs. II. 7907); ezek körül feketett. (Cs. II. 144, 153, 175; Iványi II. 39.)

Belszond ld. Szond.

Bivaló? 1237/279/385: Peturwarad... cum 3 v-is, quarum due vocantur Zoyl et tertia *Bywolou!* (Dl. 216!, W. VII. 29).

A Gurwey fia Péter birtokát képező pétervárdi uradalom része volt. Pétertől a király hűtlensége miatt elkobozta s 1237-ben a bélakúti ciszterci apátságnak adta. — Újvidék közelében feketett, ahol a vele együtt szereplő Szajol pusztta található (Iványi I. 32, II. 49.)

Bodon, Ábel-, Kis- 1263/466/476: Bricc. et Pet. f-i Ipoliti de *Abelbodon* (Fráter lt.); +1282/346!: Abel f. Monich et Ipach f. Chuke... nob-es de *Bodon* C. Bach. (Dl. 1131, W. IX. 338); 1308: nomina testium nob-um de C-u Bach. ... Ben. de *Bodon*, item Pet. f. Ipolth... item Fab. de *Bodun* (Zay lt. A. 3); 1332—7/Pp. Reg: Gallus (sac.) de *Monte Bodon*, Jac. (sac.) de *Bodon* (Vat. I/1. 179—80); 1338—40/Pp. Reg: Gallus (sac.) de *Minori Bodok* (Uo. 415).

A XIII. század közepén már két faluból állt, melyeket Ábel-, ill. Kis- és Nagy- előnévvel különböztettek meg. 1263-ban tűnik fel az Ábelbodoni nemesek nevében szilbácsi ügy kapcsán. Egy hamis oklevél szerint 1282-ben a Bodoni nemesek, Futaki Dénes familiárisai, uruktól megkapták Irmó birtokot. 1308-ban idevaló nemesek tanúskodnak. Bodon papja 1332: 20 báni, 1335: 4 gs., 1336: ismeretlen összeget fizet; Kisbodon papja az első fizetéskor ismeretlen összeget, 1338—40-ben pótlólag a hat év után 40 bánt fizet. — XVIII. századi térképen: *Bodon* Petrovációl DK-re (OL. Kam. tk. 505. sz.). Ma *Bodony* psz. és *Bodoni* klisza templomrom Petróc (Petrovác) falu határának DK-i részén. 1884. térk: *Grosser-Boden*, *Kleiner-Boden* (psz.). (Cs. II. 145; Iványi II. 50.)

Bogyán (?) *1332—7/Pp. Reg: Paul. (sac.) de *Hoya* (Vat. I/1. 178); 1338—40/Pp. Reg: Paul de *Boian* (Uo. 414); 1522: Lad. *Bogyani* (Szabó: Bács Bodrog 23).

Papja 1332: 20, 1333: 13, 1334: 13, 1335—7: 50 báni, 1338—40: pótlólag a 3 évre 50 báni pápai tizedet fizet. — Ma kzs. Bácstól Ny-ra. Lip: *Bogyán* vel *Bodgyán* h.; Hnt. 26: *Bogyán*, J. *Bodani*. (Cs. II. 145; Iványi III. 19.)

Bogyiszló 1332—7/Pp. Reg: Thom. (sac.) de *Wuczilo* (Vat. I/1. 179); 1338—40/Pp. Reg: Thom. de *Bogello* (Uo. 415).

Papja 1332: 30, 1333: 23, 1334—7: 50 báni, 1338—40: pótlólag az 1334—37-es évekre 49 báni pápai tizedet fizet. — Az 1553-i defter a titeli náhiében Páska és Mozsorin társaságában sorolja fel. (Cs. II. 144; Iványi V. 17.)

Boldogasszonykeszi ld. Keszi.

Böki *1308: Thom. f. Ipolitit de *Buky*, de C-u Sirmien. (Zay lt. A. 3).

Böki nemes Szerém megyei tanúk között szerepel. Mivel ott ilyen nevű falut nem ismerünk, innen származhatott el. Ma kzs. Bácstól D-re; Lip: *Bukin* h.; Hnt. 26: *Duna-bökény*, J. *Bukin*; INM. 51: *Mladenovo*. (Cs. II. 145; Iványi I. 46, IV. 14.)

Bülkeszi ld. Keszi.

Buturfalva 1334: p. *Buturfalua*, in C-u Bach. (A. III. 81).

[Kácsik nb] Tamás erdélyi vajda a geréci uradalommal együtt a kalocsai érseknek adta cserébe. Többé nem szerepel. Alighanem puszta volt ekkor. — A vele együtt felsorolt helységek Bácstól DK-re feküdtek. (Cs. II. 145; Iványi V. 21.)

Csalános 1334: p. *Chalanus*, in C-u Bach. (A. III. 81).

Sorsa Buturfalvával azonos. — Közeliében fekketett. (Cs. II. 45; Iványi V. 21.)

Csalász 1332—7/Pp. Reg: Pet. (sac.) de *Czalas* (Vat. I/1. 180); 1338—40/Pp. Reg: Pet. (sac.) de *Taxa* (Uo. 415).

Papja 1332: 25 báni, 1333: 10 báni, 1334: 12 báni, 1338—40: 4 évre pótlólag 12 báni pápai tizedet fizet. — Derzstől DK-re feküdt (A. IV. 586—7). (Cs. II. 145; Iványi IV. 54.)

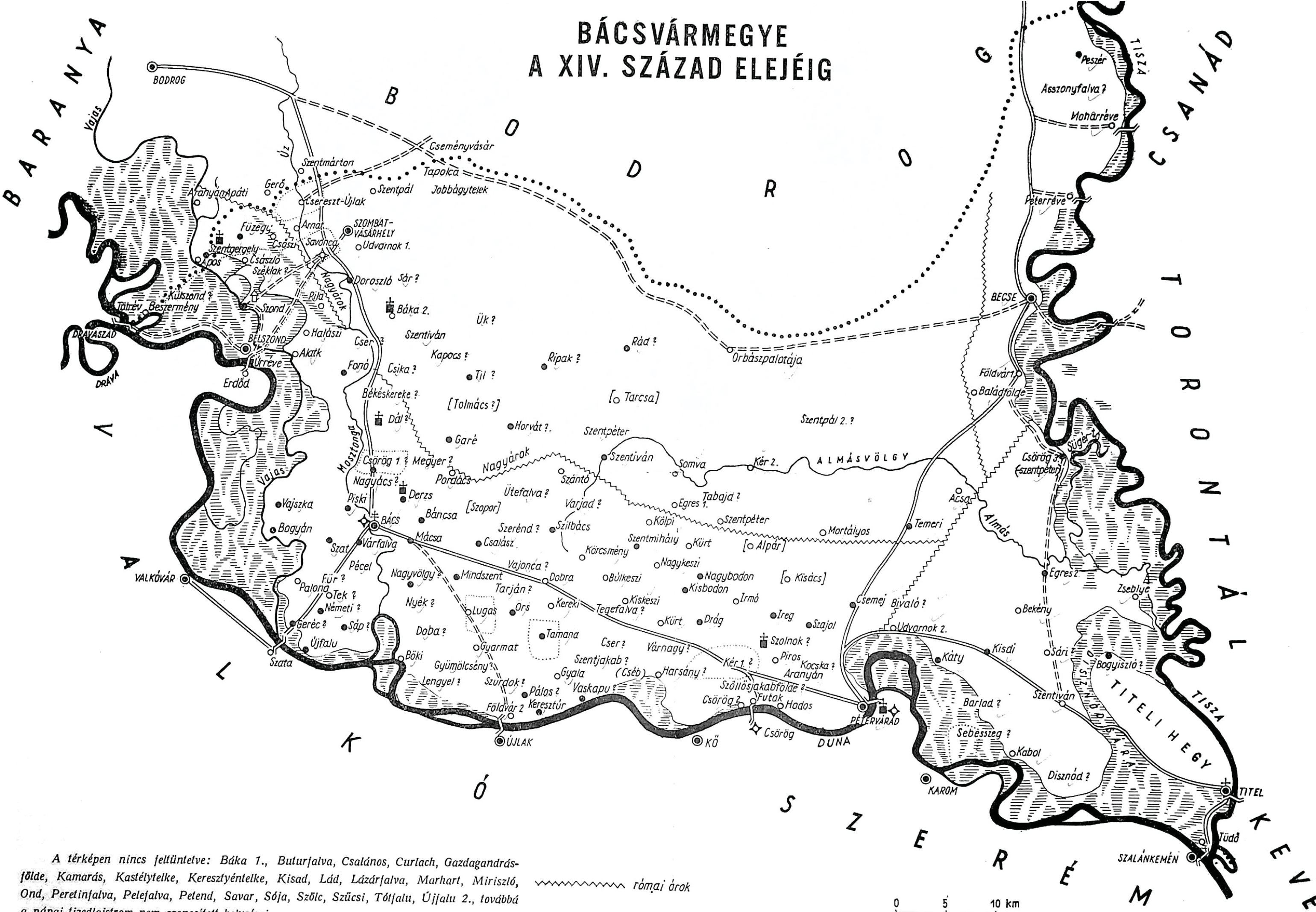
Császló é. n. [1230]/231: t. *Chaslov* ~ *Chaslou* (Dl. 168, W. XI. 224); 1237: v. *Kaslov* (H. VII. 24).

Gab feleségének [Monoszló nb. Simon leányának] birtoka volt; fiától, Balázstól vette [Monoszló nb.] Tamás ispán Szentpállal együtt 120 M-ért. A birtok földje 4 ekére való (ad 4 aratra) volt a réteket és nádasokat nem számítva; szolgák és szabadosok (servis et libertinis) laktak rajta, s a halastavakban való részesedés tartozott hozzá. 1237-ben Tamás és Gergely osztozásakor szerepel ismét szolgákkal és szabadosokkal. — XVIII. századi térképen: *Csaszló* (psz.) Szondtól É-ra (OL. Kam. tk. 505. sz.). (Cs. II. 145; Iványi V. 22).

Csemej 1237/279/385: t. *Chemey* (Dl. 216, W. VII. 29); 1332—7/Pp. Reg: Geo. (sac.) de *Chenon* (Vat. I/1. 179); 1338—40/Pp. Reg: Geo. (sac.) de *Fome* (Uo. 415).

BÁCSVÁRMEGYE A XIV. SZÁZAD ELEJÉIG

A térképen nincs feltüntetve: Bács 1., Buturfalva, Csalános, Curlach, Gazdagandrásfőldé, Kamarás, Kastélytelke, Kereszténytelke, Kisad, Lád, Lázárfalva, Marhart, Miriszló, Ond, Peretinfalva, Pelefalva, Pelend, Savar, Sója, Szől, Szücsi, Tótfalu, Újfalva 2., továbbá a pápai tizedlajstrom nem azonosított helységei.

~~~~~ római árok

